

ODSTÁVAJÚCE UŠNICE

Odstávajúce ušnice sú dedičnou záležitosťou a nie sú s nimi spojené funkčné problémy. Oslovili sme odborníčky, ktoré sa k uvedenej problematike vyjadrili z chirurgického a psychologického hľadiska. V nasledujúcom článku sa dočítate nielen o tom, o aký typ problému ide a dostupných možnostiach liečby, ale prečítate si tiež, ako sa dieťa s odstavajúcimi ušnicami môže cítiť a s akými rizikami sa môže v živote stretnúť. Za chirurgické hľadisko ďakujeme MUDr. Magdaline Kraynine a za psychologický pohľad Mgr. Elene Leontievovej.

Odstávajúce ušnice z chirurgického hľadiska

Odstávajúce ušnice (obr. č.1) sú dedičná záležitosť, vyskytuje sa u 1 – 2 % populácie hoci diagnóza je do istej miery subjektívna a toto číslo závisí od toho, čo sa považuje za odstavajúce ucho. Môže postihovať jedno alebo obe uši a vzniká v dôsledku nedostatočného vývoja (alebo malformácie) chrupavky počas prenatalného vývoja ucha. Anatómia vonkajšieho ucha je zložitá, má tenkú kožu a pružnú chrupavku. Odstávajúce ucho má abnormálne záhyby antehelixovej chrupavky čo spôsobuje odstavanie helixu (vonkajší okraj hornej časti ucha) a ten následne rastie do strany. Odstávanie môže byť umocnené hlbokou konchou (miskovitá časť ucha okolo vonkajšieho zvukovodu). Pri narodení môžu byť prítomne prirodzené záhyby, ktoré sa časom vyhladia.

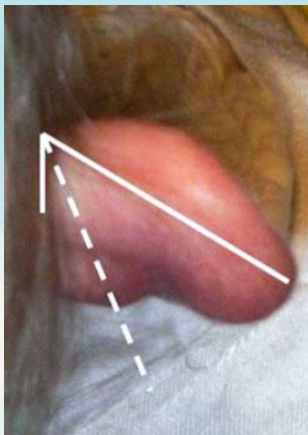
Odstávajúce ušnice nemajú tendenciu sa zlepšovať vekom. Približne 30 % detí, ktoré týmto trpia, sa narodí s normálne vyzerajúcimi ušami. Problém sa manifestuje až v prvých troch mesiacoch života. Toto sa môže zhoršiť, keď sa mäkká chrupavka opakovane ohýba, najmä počas dojčenia. Treba však povedať, že s odstavajúcimi ušnicami nie sú spojené žiadne funkčné problémy.

V klinickej praxi sa jedná hlavne o estetický problém. Chirurgická liečba, ktorá sa vyvíja už desaťročia pozná množstvo operačných techník (Mustardé, Furnas, Stenstrom, Conchet etc.). Vo všeobecnosti procedúry používané na korekciu ušnic sú kombináciou techník incízií, alterácie a prepichovania ušnej chrupavky, a strategickým umiestňovaním stehov na vytvarovanie ušnice. Výber konkrétnej techniky je založený na závažnosti abnormality ušnice a individuálnych charakteristík chrupavky. U detí do 10 rokov je chrupavka často mäkká, elastická a ľahko poddajná. V týchto prípadoch na dosiahnutie esteticky suficientného efektu sú postačujúce jemné techniky šitia chrupavky ako je tá Mustardého. U starších detí a dospelých

je chrupavka tuhšia a preto je potrebná kombinácia techník incízií, alebo alterácie chrupavky frézou s následným tvarovaním a šitím. V prípade, kedy príčinou odstavajúceho ucha je aj väčšia koncha je potrebná jej parciálna resekcia. Okrem zmenšenia konchomastoidálneho uhla (obr. č. 2) na 15-20 st. , sa kladie dôraz aj na hladký okraj novovytvoreného ohybu antihelixu s neprerušenou kontúrou. Príležitostne môže byť potrebná chirurgická fixácia (lobulopexia) na korekciu odstavajúcich ušných lalôčičkov. Vzhľadom na to že aj korekcia ušných ako každá operácia môže viesť ku komplikáciám, spôsobujúcim deformitu ušnice , každý pacient sa posudzuje individuálne a zvolí sa technika , ktorá je najšetrnejšia ku chrupavke.

Obr.č.1. Rôzne typy odstavajúcich ušnic

Obr. č. 2: Napriamený kochomastoidálny uhol pri odstávajúcich ušniciach

Obr. č. 3: Pred a po operačnom zákroku

Zákrok sa vykonáva najčastejšie v lokálnej anestéze. Zákrok je možné vykonať u detí približne od 5 rokov - je potrebné nájsť rovnováhu v načasovaní v období pred začatím školskej dochádzky (vyhnúť sa šikane) a poskytnutím dostatočného času na zistenie, či to dieťa vníma ako problém - v tom druhom prípade je pravdepodobnejšie, že bude spolupracovať pri chirurgickom zákroku a bude spokojnejšie s výsledkami. Operáciu je možné vykonať aj u dospelých pacientov.

Na Slovensku, korekcia oboch odstávajúcich ušnic nie je hračená zdravotnými poisťovňami. V prípade kedy odstáva iba jedna ušnica zákrok hračený je.

MUDr. Magdalína Kraynina

Odstávajúce ušnice z psychologického hľadiska

Naše telo nie je úplne symetrické a práve to nás robí jedinečnými. Veľmi odstávajúce ušnice však môžu v celkovej harmónii tváre pôsobiť rušivo. Čiastočným riešením a výhodou môžu byť dlhé vlasy. Existuje aj sociálna stigma, ktorá siaha až do obdobia 19. storočia, keď taliansky lekár a vyšetrovateľ Cesare Lombroso presadzoval názor o súvislosti určitých vrodených fyzických daností so sklonom k negatívnym vlastnostiam.

Dieťa, ktorému výrazne odstávajú uši, môže byť objektom pozornosti okolia v negatívnom zmysle slova. Je vystavené riziku šikany. Môže byť frustrovaný z poukazovania na seba, vtipkovania, získavania hanlivých prezývok. Podnetom, aby sa stal niekto obeťou šikany, môže byť však akákoľvek telesná odlišnosť. Formy šikany sú veľmi rozmanité a rafinované. Zo strany detí sa dejú často mimo dosahu dospelých. Vzhľadom na zistenia závažnosti problematiky šikany a zlého zaobchádzania v detstve je veľmi dôležité venovať pozornosť prevencii. Slovenská štúdia medzinárodne publikovaná v r.2023 (Švecová, J., Furstová, J., Kaščáková, N. et al. The effect of childhood trauma and resilience on psychopathology in adulthood: Does bullying moderate the associations? BMC Psychol 11, 230 (2023) <https://doi.org/10.1186/s40359-023-01270-8>., venujúca sa retrospektívnym zážitkom

šikany v detstve a dospelí, uvádza posmech kvôli vzhľadu tela alebo tváre ako najčastejší spôsobom šikanovania (46,7 %).

Ako dieťa vníma a prežíva samé seba, a teda aj svoju odlišnosť, závisí od rôznych faktorov. Disponuje vlastnou vrodenu psychickou výbavou a naučenými spôsobmi zvládania životnej reality. Rodič je ten, od ktorého sa dieťa učí sebaláske a rešpektu k svojmu telu. Učí sa správaniu a spôsobom zvládania nadmernej záťaže/stresu, tzv. copingovým stratégiám. Niektoré tak svoju odlišnosť vníma ako poznávacie znamenie, ktoré ho robí výnimočným.

Poznáme osobnosti a celebrity, ktorým práve odlišnosť priniesla úspech. Niektoré svoju odlišnosť prežíva ako „hendikep“ a so situáciou negatívnej pozornosti okolia sa dokáže „popasovať“ uplatnením vhodných copingových stratégií. Často sú kreatívne a zahŕňajú podporu okolia – rodičov, kamarátov, učiteľov. U niekoho však môžu záťažové situácie negatívne ovplyvňovať psychický vývoj, psychologický stres môže spôsobovať psychosomatické ťažkosti (bolesti brucha, hlavy, a iné.), zmeny v sebaobrazu, problémy v sebavedomí, socializácii, vzdelávacom procese. S dieťaťom treba komunikovať a v prípade potreby zlepšenia psychickej pohody je vhodné pristúpiť ku korektívnemu estetickému zákroku. Mnohí rodičia sú na základe svojich životných skúseností opatrní a zameriavajú sa na prevenciu formou zákroku už v nižšom veku. Dieťa si o sebe vytvára postoje, ideály a potvrdzuje svoju hodnotu cez reakcie okolia. Schopnosť uvedomovať si samého seba, svoj zovňajšok a svoj vplyv na okolie sa vyvíja okolo 3. roku života. Naplnilo si už uvedomuje seba ako člena skupiny v čase nástupu do povinnej školskej do-